

Hemma hos: Nya plantforskningsstationen i Vassbo

Jakten på den perfekta plantan!

Eva Stattin och Anders Lindström testar snytbaggerean i Vassbo. Foto: Mats Hannerz

Plantgruppen vid Högskolan Dalarna är visserligen liten jämfört med storhetstiden på 1980-talet. Men fortfarande har plantan sin akademiska hemvist i Dalarna. Nu i nya lokaler i Vassbo.

Den lilla byn Vassbo utanför Borlänge är sedan hösten 2009 hem för plantgruppen. Dit gick flytten från Garpenberg, som har varit bas ända sedan plantforskningen byggdes upp av Skogshögskolan i mitten av 1970-talet. Då behövdes stora resurser för att lösa skogsbrukets övergång till täckrotsodling och nya planteringsmetoder.

När gruppen var som störst i början av 1980-talet fanns här ett 20-tal plantforskare.

Sveriges lantbruksuniversitet var huvudman från 1977 till 1996. Då kom plantgruppen till Högskolan Dalarna och forskargruppen blev hyresgäster i fastigheterna i Garpenberg. I november 2009 flyttade man till Vassbo.

Minigarp

I Vassbo möter Anders Lindström och Eva Stattin upp. De är två av de totalt sju forskare som delar på lokalerna i den gamla lantbruksskolan. Plantor är ett huvudämne, men i Vassbo finns också skogsteknikforskare.

–Man kan säga att vi är ett mini-Garpenberg, säger Anders Lindström.

I Vassbo finns ett fullutrustat växthus, klimatrum och en

hel del utrustning som följde med från Garpenberg. Men mycket är också borta.

– Vi slängde 40 kubikmeter i flytten, avslöjar Anders med visst vemod. Det var både gamla apparater för plantanalyser och högar med rapporter och böcker.

Forskarskola för gymnasister

Att bedriva plantforskning på en högskola utan skoglig eller biologisk profil är en utmaning, inte minst ekonomiskt. Under årens lopp har Anders Lindström och hans kollegor fått pröva många idéer för att få debet och kredit att gå ihop. Högskolekurser i Skog- och Träteknik, samt fortbildning för plantskolepersonal är några av dem. En forskningskola för gymnasieelever är en annan. Hittills har 2 500 elever under handledning från "riktiga" forskare fått brottas med frågor om snytbaggar, frysta plantor, rotsnurr eller trädfällning.

– Det räcker med att vi tipsar om att de kan bli miljonärer om de löser snytbaggeproblemet för att det ska bli full aktivitet, berättar Anders Lindström.

Under årens lopp har många hemsnickrade recept på snytbaggemedel kokats

ihop av dessa unga forskare. Ibland har de haft mätbar effekt, som när eleverna testade selleri och vitlöksextrakt.

Andra experiment har tagit reda på om snytbaggen söker sin föda med syn, doft eller med hjälp av slumpen.

De många små experimenten kan tillsammans bli ett värdefullt bidrag till forskningen, bekräftar Anders.

Miniplantor

Naturligtvis bedriver forskargruppen "riktig" plantforskning också. PLANTaktuellt har rapporterat om många av de resultat som kommit ur samarbeten kring miniplantan och skydd mot snytbagge.

I ett av klimatrummen lyser spektakulärt röda, vita och gula lampor över små groddplantor. Här utvecklar Anders Mattsson metoder för att odla små plantor för omskolning i "kuvöser".

Gentester

I laboratoriet härskar Eva Stattin över apparaterna för gentestning. Gentestet ColdNsure, som forskargruppen utvecklade tillsammans med holländska kollegor, används nu som standard av många plantskolor. Ett litet prov från en planta ger ett snabbt svar på om den är lagringsbar eller inte. Större tester görs på laboratoriet i Holland, men mindre tester kan lätt göras i Vassbo.

– Gentestet används av alla de större plantproducenterna i Sverige, och även i Finland och USA, berättar Eva Stattin.

Hon berättar också att plantgruppen har fullt upp med andra uppdrag åt plantskolebranschen, bland annat med tester av frystålighet och rottillväxtförmåga (RGC).

Doktorand

Just nu förbereder sig Anders och Eva för att ta emot en doktorand som i samarbete med Skogsmästarskolan i Skinnkatteberg ska arbeta med "Miljömässigt hållbara sätt att påverka skogsplantor i syfte att förbättra etableringsresultatet". Det handlar om forskning kring miniplantan, behandlingar för att minska snytbaggeskadorna och odlingsteknik för att skapa stamgrova, men fortfarande lätthanterliga plantor.

– Så länge det finns olösta frågor om plantor så fortsätter vi, säger Anders. / MH

Läs mer:

I PLANTaktuellt nr 2, 2005 finns ett reportage från plantgruppens verksamhet i Garpenberg

I PLANTskolan i detta nummer ger Anders Lindström en resumé av utvecklingen av odlingsbehållare. Det är samtidigt en viktig del av plantgruppens historik.